

Становище

във връзка с обществена консултация на Проект на Закон за насърчаване на научните изследвания и на иновациите от 05.05.2023 г.

Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ има дългогодишен опит в подготовката и консултирането на политики в областта на научните изследвания и иновациите.

Фондацията подкрепя инициативата за нов [Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите](#), с цел да се създаде нова, актуална на европейските ценности и динамика, обща национална политика за развитие на научните изследвания, технологиите и иновациите. Новият закон трябва да осигури силно необходимия напредък и по-добро функциониране на научноизследователската и иновационната екосистема в България. По данни на Европейското иновационно табло за 2022 г., България е сред страните с най-слаба иновационна активност, сред част от причините, за което е недостатъчната национална подкрепа и публични средства на мрежите за иновации и трансфер на технологии. Дейността на мрежи като Enterprise [Europe Network Bulgaria](#) е ключова за ефективното изпълнение на целите, заложи в новия закон, най-вече по отношение подобряване на условията за технологичен трансфер и повишаване участието на бизнеса в международна програмна и проектна дейност и създаване на партньорства за научни изследвания и иновации.

В своя ежегоден доклад – оценка на състоянието на националната иновационна система от 2004 г. насам – [Иновации.бг](#) – Фондацията нееднократно е препоръчвала политики, които имат за цел да подкрепят иновационния напредък на България, да привлекат инвестиции и да насърчат цялостно развитие в областта на науката, технологиите и икономиката.

Считаме, че следните предложения са в унисон с целите и амбициите на Закона за насърчаване на научните изследвания и иновациите и биха допринесли за успешното им постигане:

- Национално съ-финансиране на мрежите за иновации и трансфер на технологии на ЕС

Европейската мрежа за трансфер на технологии [Enterprise Europe Network](#) с нейните близо 600 центъра предлага персонализирани услуги за МСП в над 60 държави в света. Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ и нейното консултантско звено АРК Консултинг ЕООД координират от 2008 г. консорциум от 12 EEN центъра в България с пълно регионално и секторно покритие на страната. През програмния период 2021–2027 г. основният фокус на мрежата и на българския център ще бъде да подпомага МСП да осъществят прехода към устойчиво развитие и дигитална трансформация. Мрежата ще предоставя съвети за инвестиции в области с ресурсно ефективни и кръгови процеси и инфраструктура, дигитализация и бизнес устойчивост, като спомага намирането на съответните трансгранични бизнес и финансови партньори. Силно застъпени ще бъдат и консултациите по иновационен мениджмънт на МСП, получени от Европейския иновационен съвет „марка за отличие“ ([Seal of Excellence](#)).

- Подобряване на сътрудничеството и обмяната на опит с други държави-членки на ЕС, които са постигнали по-голям напредък в областта на иновациите

За да осигури безпрепятствено предоставяне на услуги и консултации, обмяна на опит и добри практики в цяла Европа, се предвижда EEN мрежата да работи в тясно сътрудничество със: дигиталните иновационни хъбове (близо 240 в цяла Европа); [Startup Europe](#); инициатива на ЕК за свързване на високотехнологични новосъздадени предприятия с акселератори, корпоративни мрежи, университети и медии; Европейския институт за иновации и технологии и неговите „общности на знание и иновации; и други структури, включително националните, регионалните и местните органи.

Поради общественения характер на работа на европейските мрежи, подкрепящи иновативни МСП, и важността им за регионалната икономика, както и за ЕС като цяло, в повечето държави членки на ЕС е предвиден държавен механизъм за съфинансирането им. Липсата на аналогичен национален инструмент в България ограничава предлаганите услуги и води до загуба на средства за страната. По тази причина предлагаме включването на мярка за целева подкрепа на дейността на Enterprise Europe Network в България.

Фондацията препоръчва да бъдат включени в закона още следните възможните мерки, за да се развие и подсили националната иновационна политика:

- вписване на различните съществуващи възможности за синергия с инициативи и мрежи за иновации, трансфер на технологии и наука на европейско равнище в Закона като ключова добра практика за интернационализиране и иновиране на местния бизнес;
- политика на отворени данни – цялостно въвеждане на електронно правителство за институциите на национално и регионално равнище и създаване на електронна платформа за технологичен трансфер, която представя изследователската инфраструктура в страната и ясно описва капацитета и възможностите ѝ, с правила за използване от заинтересованите страни;
- преоценка на регулаторните пречки пред иновациите и предприемане на мерки за тяхното преодоляване (включително облекчаване на Закона за обществените поръчки, свързан с научните изследвания и иновациите и подготовка на законодателни инициативи за иновациите и предоставяне на финансови и данъчни облекчения за иновативния бизнес);
- отключване на потенциала на човешкия капитал чрез (но не само) регламентиране и подкрепа за трансфер на специалисти от страни извън ЕС и облекчено получаване на визи, свързани с научни изследвания (включително, но не само процедури за получаване на Синя карта);
- облекчени процедури за регистриране на иновации, полезен модел и патент.

Допълнителна информация относно тези и други препоръки за подобряване на иновационния потенциал на националната икономика и оптимизиране на националната иновационна еко-система са достъпни в ежегодните доклади на [Иновации.бг](#). Екипът на Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ изразява готовност да съдейства при реализацията на направените предложения.

София

05.06.2023 г.

С уважение:

Константин Узунов, Ръководител проекти